

Afət RZAYEVA
*Kitabxana resursları və
informasiya axtarış sistemləri
kafedrasının aspirantı*

**MÜSTƏQİLİYYİN İLK İLLƏRİNDƏ
AZƏRBAYCANDA MKS-lərin SORAQ-BİBLİOQRAFİYA
FONDUNUN FORMALAŞMASI
(1990-2000-ci illər)**

Tarix XX əsrdə Azərbaycan xalqına ikinci dəfə dövlət müstəqilliyi elan etmək imkanı vermişdir. Azərbaycan Ali Sovetinin sessiyası 1991-ci il avqustun 30-da “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyini bərpa etmək haqqında” bəyannamə qəbul etdi. Oktyabrın 18-də isə “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya aktı” qəbul edildi. Lakin 1991-1992-ci illərdə Dağlıq Qarabağda vəziyyət daha da gərginləşdi. Azğınlaşmış erməni hərbi birləşmələri torpaqlarımızı işğal etməyə başladılar (3, 56-57).

Nəhayət, 1993-cü il iyunun 15-i Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri vəzifəsinə seçildiyi gün müasir dövr tarixinə “Qurtuluş günü” kimi daxil oldu. 1993-cü il oktyabrın 3-də isə Heydər Əliyev xalqın böyük səs çoxluğu ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi (3, 58-59).

Çox çətin bir dövrdə hakimiyyətə gəlmiş görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev tezliklə ölkəni vətəndaş müharibəsindən, parçalanmadan xilas etməyi, müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyini qoruyub saxlamağı bacardı. Beləliklə, Azərbaycan dövləti 1993-cü ildən iqtisadiyyat və mədəni quruculuq sahəsində əsaslı islahatlar aparmağa, təhsil, elm, mədəniyyət və incəsənətin yenidən qurulması və inkişafı üçün böyük tədbirlər həyata keçirməyə başladı (3, 60-61).

Məlumdur ki, keçmiş sosializm cəmiyyətindən müstəqil Azərbaycan dövlətinə kitabxana işi sahəsində o qədər də ürəkaçan irs qalmamışdı. Doğrudur, 70-80-ci illərdə kitabxana quruculuğu sahəsində xeyli iş görülmüş, geniş kitabxanalar şəbəkəsi yaradılmış, əhaliyə kitabxana xidmətinin təşkilində mühüm addımlar atılmışdı. Belə ki, 1990-cı ilin əvvəllərində respublikada 120 milyondan artıq kitab fondu olan 10.000-ə yaxın kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Bu kitabxanalar 4 milyon oxucuya xidmət edirdi (3, 76).

Sovet kitabxanalarında tətbiq edilən antidemokratik iş formalarından biri də kataloqların tərtibi sahəsində tətbiq edilən qaydalar idi. Bu qaydalara görə, böyük kitabxanalarda xidmət kataloqu və oxucu kataloqu tərtib edilirdi. Kitabxananın fondunda olan bütün kitabları əhatə edən xidmət kataloqu kitabxanaçıların istifadəsi üçün nəzərdə tutulurdu. Oxunmasına qadağa qoyulmayan kitabları əhatə edən “oxucu kataloqu” isə əhali kütləsinin istifadəsi üçün tərtib edi-

lirdi. Bu cür kataloq sisteminin yaradılmasında əsas məqsəd istifadəsinə icazə verilməyən kitabları oxuculardan gizlətmək idi. Öz mahiyyətinə görə anti-humanist olan bu qaydalar böyük kitabxanaların fondunda saxlanılan qiymətli kitabların geniş oxucu kütləsi tərəfindən istifadəsinə ciddi maneçilik törədirdi.

1993-cü ilə qədər davam etmiş bu proses kitabxana işinə böyük zərbə vurmuş, torpaqlarımızın erməni vandalları tərəfindən işğalı zamanı 4 milyon nüsxə kitabı olan 982 kitabxana məhv edilmişdi. 1991-1992-ci illərdə bir sıra idarə və müəssisələrin, ictimai-siyasi təşkilatların kitabxanaları ləğv edildi. Belə ki, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqının kitabxana şəbəkəsində 4 milyon nüsxə kitab fonduna malik 326 kitabxanadan 236-sı bağlandı, onların kitab fondu talan edildi. Bu dövrdə 100-ə yaxın texniki kitabxana da bağlandı (3, 78-80).

1995-ci il sentyabr ayının 29-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev “Azərbaycan Respublikasında 1995-1998-ci illər dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin dövlət proqramının təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə bağlı fərman imzaladı (5).

Bu fərmanın imzalanması kitabxanaların qorunub saxlanmasına şərait yaratdı. Kitabxanalar müstəqil dövlətimizin əsas atributlarından biri kimi dövlət müəssisəsi statusuna malik oldu. Məhz Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi və qayğısı sayəsində bu illərdə keçid dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq kitabxanalar ləğv edilməkdən xilas oldular.

1996-cı ildə Azərbaycan Nazirlər Kabineti “Kitabxana işi haqqında” qərar qəbul etdi. Bu qərarla kitabxana şəbəkələrini qoruyub saxlamaq və əhaliyə xidmət işini yaxşılaşdırmaq üçün Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinin qarşısında ciddi vəzifələr qoyulmuşdu. Qərar keçid dövründə kitabxanaların qorunub saxlanılmasına xeyli kömək göstərdi.

1994-cü ildən başlayaraq dövlət kitabxana şəbəkəsinin maliyyələşdirilməsinə diqqət artırıldı. Doğrudur, kitabxanalara ayrılan vəsait onların yeni ədəbiyyatla komplektləşdirilməsinə, avadanlıq alınmasına, binalarının təmir edilməsinə çatmırdı. Mədəniyyət Nazirliyi bu çətinlikləri aradan qaldırmaq, kitabxanaların işini təşkil etmək üçün yerli dövlət orqanları ilə birlikdə tədbirlər görür, kitabxanaları kitablarla və avadanlıqla təmin edirdi.

1990-cı ildə respublikamızda 68 mərkəzləşdirilmiş sistem və onların 4605 filialı var idi. Bu kitabxanaların fondunda 45,3 milyon nüsxə kitab saxlanılırdı. Kitabxanalar 6386 min oxucuya xidmət edirdi. Ölkəmizdə baş verən böyük iqtisadi, siyasi çətinliklərə baxmayaraq bu kitabxanalar qorunub saxlandı, əhaliyə xidmət işini müvəffəqiyyətlə davam etdirdilər.

Mədəniyyət Nazirliyi kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin formalaşmasında yaxından iştirak etməklə kitabxana sisteminə elmi-metodik təminatın təşkilində də mühüm işlər görür. Hazırda Mədəniyyət Nazirliyi sisteminə 1 milli kitabxana, 3 respublika əhəmiyyətli sahəvi kitabxana, 74 şəhər və mərkəzi rayon kitabxanası, 3744 kənd kitabxanası fəaliyyət göstərir. Orta hesabla

əhalinin hər 700 nəfərinə bir stasionar kitabxana düşür. Kitabxanaların fondunda 35,9 milyon nüsxə kitab (sənəd) toplanmışdır. Bir il ərzində kitabxanalara 121,76 nüsxə kitab, 22 min nüsxə audiovizual sənəd daxil olmuşdur ki, onun da 101,18 nüsxəsini Azərbaycan dilindəki nəşrlər təşkil edir (3, 91-92).

Müasir informasiyalaşdırma cəmiyyətində elmi-texniki tərəqqinin sürətlə artması ilə əlaqədar olaraq indiki dövrdə oxucuların tələbatlarının daha dolğun, operativ və keyfiyyətlə ödənilməsi məsələsi mühüm problemlərdən biri kimi qarşıda durur. Hazırda oxuculara kitabxana-informasiya xidmətinin səmərəli şəkildə yerinə yetirilməsi üçün kitabxanalarda soraq-biblioqrafiya aparatının daha da təkmilləşdirilməsinə böyük ehtiyac duyulur.

Elmi əsasla təşkil olunmuş soraq-biblioqrafiya aparatı kitabxananın bütün fəaliyyətinin zəruri əsasıdır. Onun köməkliyi ilə oxuculara kitabxana-informasiya, soraq-biblioqrafiya, məlumat-biblioqrafiya və tövsiyə-biblioqrafiya xidməti həyata keçirilir, kitabxana-biblioqrafiya biliyi təbliğ edilir, kitabxanaların işçiləri tərəfindən tərtib olunan biblioqrafik vəsaitlər üçün ədəbiyyat müəyyənləşdirilir. Qeyd edək ki, sovet dövründə kitabxanalar soraq-biblioqrafiya aparatını yaradarkən ilk növbədə kitabxana-biblioqrafiya işini qaydaya salan ilk rəsmi sənədə - 1987-ci il martın 18-də SSRİ Mədəniyyət Nazirliyi yanında Dövlət İdarələrarası Kitabxana Komissiyasının qərarı ilə təsdiq edilmiş "SSRİ-də kitabxanaların biblioqrafik işi haqqında Əsasnamə"yə əsaslanırdı (6). Müstəqil dövlətimizdə isə soraq-biblioqrafiya aparatı 1998-ci ildə Milli Məclisdə qəbul edilmiş və 1999-cu ildə prezident fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir (4).

Soraq-biblioqrafiya aparatının quruluşu bütün kitabxanalarda eyni şəkildə yaradılır. O, kitabxana-biblioqrafiya işinin təşkili səviyyəsinə uyğunlaşdırılır. Məhz soraq-biblioqrafiya aparatının köməkliyi ilə kitabxanada biblioqrafik fəaliyyətin hər iki istiqaməti-biblioqrafiyalaşdırma və biblioqrafik xidmət həyata keçirilir. Bu onunla əlaqədardır ki, soraq-biblioqrafiya aparatı həm ilkin, həm də ikinci məlumat mənbələrini özündə əks etdirir. Soraq-biblioqrafiya aparatını sadə məlumat mənbələri ilə eyniləşdirmək olmaz. Digər məlumat mənbələrindən soraq-biblioqrafiya aparatı onunla fərqlənir ki, həmin aparatın köməkliyi ilə verilən məlumatlar operativ, kompleks, tam, həmçinin digər kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikasına malik olur (7, 26).

MKS şəraitində mərkəzi kitabxananın xidmət etdiyi rayonun profili, xüsusiyyəti və onun oxucu kontingenti soraq-biblioqrafiya aparatının məzmununa və tərkibinə təsir göstərir. Sənaye və kənd təsərrüfatı istehsalının bu və ya digər sahəsinin inkişafı üstünlüyü ölkədə və şəhərdə iri müəssisələrin, elmi və elmi-tədqiqat idarələrinin və təşkilatlarının, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin mövcudluğu soraq-biblioqrafiya aparatında əlaqədar mövzular üzrə ədəbiyyatın daha dolğun açılması, xüsusi kartotekalar yaradılması, məlumat fondunun profil üzrə komplektləşdirilməsi zəruriliyini müəyyən edir.

Hazırda biblioqrafik fəaliyyətdə soraq-biblioqrafiya aparatının rolunu yüksəltmək, oxuculara xidmət işinin təşkilində ondan daha səmərəli istifadə etməyin optimal yollarını müəyyənləşdirmək əsas vəzifələrdəndir. Oxucuların elmi-texniki məlumatlarla, habelə əvvəlki illərdə çap olunmuş materiallarla tanış olmalarında, bu materiallar üzrə axtarış aparmalarında MKS-lərdə təşkil edilmiş biblioqrafik xidmət sistemi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Müasir şəraitdə respublikamızda MKS-lərin əksəriyyətində biblioqrafik xidmət təşkil olunmuşdur və oxuculara müxtəlif istiqamətlərdə biblioqrafik xidmət göstərilir.

Belə kitabxanalardan biri də Bakı şəhərinin Xətai rayonundakı MKS-dir. MKS-in Mərkəzi Kitabxanası uzun illər ərzində biblioqrafik xidmət sahəsində müəyyən təcrübə toplamışdır. Ona görə də kitabxananın bu sahədəki fəaliyyətini tədqiq edib ümumiləşdirmək xüsusi aktuallıq kəsb edir.

Mərkəzi Kitabxana məqsədyönlü soraq-biblioqrafiya aparatına malikdir. Orada əlifba kataloqu və müxtəlif mövzularda tərtib edilmiş mövzu kartotekaları vardır. Mərkəzi kitabxanada biblioqrafiya xidmətinin təşkili üç istiqamətdə: soraq-biblioqrafiya xidməti, məlumat-biblioqrafiya xidməti və tövsiyə-biblioqrafiya xidməti istiqamətlərində yerinə yetirilir.

Kitabxanaya daxil olan mövzu arayışlarına “Heydər Əliyev və kitab”, “Heydər Əliyev surəti poeziyada”, “Heydər Əliyev və Azərbaycan”, “Bədii ədəbiyyatda Heydər Əliyev obrazı”, “Yeni insanın formalaşmasına dair hansı ədəbiyyat var?”, “Atom fizikasına dair yeni ədəbiyyat varmı?”, “Komsomol haqqında hansı kitablar var?”, “Əmək qəhrəmanları haqqında”, “Faşist Almaniyası üzərində qələbəmizin 50 illiyinə dair hansı materiallar var?” və s. misal göstərmək olar. Ümumiyyətlə, kitabxana hər il 200-dən çox arayışı yerinə yetirir. Təkcə 1998-ci ildə Qarabağ haqqında 55 sorğuya cavab verilmişdir (4).

Xətai rayon MKS-in Mərkəzi Kitabxanası şifahi yolla hər il xeyli sorğulara cavab versə də, bu istiqamətdə hələ lazımı təcrübə toplaya bilməmişdir. MKS-in hesabatlarında bu sahədə aparılan işlər faktik rəqəmlərlə öz əksini tapmamışdır. MKS-də kitabxana məlumat-biblioqrafiya xidməti soraq-biblioqrafiya xidməti ilə müqayisədə daha yaxşı təşkil olunmuşdur.

Məlumat-biblioqrafiya xidməti prosesində məlumat siyahılarından, kitab sərgilərindən, tematik rəflərdən, kitab xülasələrindən, məlumat günlərindən, mövzu kartotekalarından və s. metod və üsullardan geniş istifadə edilmişdir. Məsələn, 1998-ci ildə kitabxanada 23 kitabın xülasəsi keçirilmişdir. Həmin il kitabxanada “Sizin dərsliyinizin səhifələrində” mövzusunda kitab stellajı təşkil olunmuş və “Kimya məişətdə”, “Fizika əsrimizin elmidir”, “Riyaziyyat elmin açarındır”, “Biliklər aləmi” və s. tematik bölmələr ayrılmışdır. Stellajdan istifadə edənlərə 138 kitab verilmişdir (4).

Yenə həmin ildə kitabxana yeni kitabların məlumat siyahısını tərtib edərək Bakı şəhər Məişət Kondisionerləri Zavoduna, 1 nömrəli Tibb texnikumuna, 13, 158 və 167 nömrəli orta məktəbələrə göndərmişdir. Siyahı ilə

tanış olanlar lazımı ədəbiyyatı almaq üçün kitabxanaya müraciət etmişlər. Mərkəzi Kitabxanada “Yeni kitablar” adlı daimi vitrin də təşkil olunmuşdur.

Xətai rayon MKS-in Mərkəzi Kitabxanası 1992-ci ildə M.F. Axundovun anadan olmasının 180 illiyi münasibətilə ədəbiyyat siyahısı və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ildönümü ilə bağlı kartoteka tərtib etmişdir.

Kitabxanada məlumat-bibliografiya xidmətinin ən geniş yayılmış forması olan kitab sərgilərinin təşkilinə xüsusi diqqət yetirilir. 1997-ci ildə oxucular kitabxanada təşkil olunmuş “Kitablar sülhün xidmətində” adlı sərgi ilə tanış olmuş və oxuculara 435 kitab verilmişdir (4).

1995-ci ildə “Qələbəmizin 50 illiyi”, Heydər Əliyevin anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə “Dahi”, “İstedadlar ailəsi”, “Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti”, 1996-cı ildə “Dünya azərbaycanlılarının qurultayı”, “Elm və din”, “Azərbaycanın idman həyatı” və b. mövzularda sərgilər təşkil olunmuşdur. 1995-ci ildə 32 mövzu sərgisi təşkil edilmiş və 21 bibliografik icmal keçirilmişdir (4).

MKS-in vahid fonduna daxil olan ədəbiyyat haqqında filial kitabxanaları, ayrı-ayrı idarə və müəssisələri tanış etməyin digər vasitəsi “Yeni ədəbiyyat bülletenləri”dir. MKS-in çoxunda, eləcə də Bakı şəhərinin Xətai və Nizami rayon MKS-də mərkəzi kitabxana vahid fonda daxil olan yeni ədəbiyyatı makinada çap edib fialiillərə, bəzi idarə və müəssisələrə göndərir. Bunlar müxtəlif sahələr üzrə qruplaşdırılır. “Bədii ədəbiyyatın yenilikləri”, “Pedaqoji ədəbiyyatın yenilikləri”, “Uşaq ədəbiyyatının yeni nəşri” və s.

MKS-in Mərkəzi Kitabxanası 1996-cı ildə 15 məlumat bülleteni hazırlayıb müxtəlif idarə və müəssisələrə, filial kitabxanalara göndərmişdir. “Pedaqoji ədəbiyyatın yenilikləri” adlı bülleten 17, 32, 138, 171 və 269 №-li məktəblərə, “Texniki ədəbiyyatın yenilikləri” adlı bülleten isə Yeni Bakı Neftayırma Zavoduna, Neft Emalı Zavoduna göndərilmişdir (4).

Xətai rayon MKS-in Mərkəzi kitabxanasında təşkil edilən soraq-bibliografiya aparatından geniş şəkildə istifadə edərək oxucu mütaliəsinə fərdi rəhbərlik məqsədilə tövsiyə-ədəbiyyat göstəriciləri və siyahılar tərtib edilir. 1995-ci ildə Mərkəzi Kitabxana “Müharibə. Xalq. Qələbə”, uşaqlar üçün “Milli qəhrəmanlar” adlı tövsiyə göstəricisi və “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti haqqında nə oxumalı” adlı tövsiyə ədəbiyyat siyahısı tərtib edib oxucuların istifadəsinə vermişdir. Bu tövsiyə vəsaitlərinin tərtibində bibliograf soraq-bibliografiya aparatının mövzu kartotekasından daha çox istifadə etmişdir (4).

1997-ci ildə Xətai rayon Mərkəzi Kitabxanası müvafiq oxucu qruplarına daha səmərəli xidmət göstərmək məqsədilə başqa obyektlərdə də müxtəlif tədbirlər vasitəsilə bibliografik xidmət işini həyata keçirir. Məsələn, kitabxana ərazisində yerləşən məktəblərdə “Bütün peşələr yaxşıdır”, “Elm sənin peşəndir”, “Həyata vəsiqə”, “Qarabağ qəhrəmanları haqqında” və s. mövzularda kartoteka, sərgi, bibliografik icmallar və digər tədbirlər həyata keçirmişdir (4).

Xətai rayon MKS-də biblioqrafik xidmətin əsas istiqamətlərindən biri də tövsiyə-biblioqrafiya xidmətinin təşkilidir. Bu xidmətin əsas məqsədi oxucular-da müəyyən bir sahəyə maraq oyatmaq, müaliə mədəniyyətini inkişaf etdir-mək, konkret mövzu üzrə ədəbiyyat axtarışında düzgün istiqamət vermək və onların şəxsi təhsilinə, sistemli müaliəsinə kömək göstərməkdən ibarətdir.

Xətai rayon MKS-də bu istiqamətdə də bəzi işlər görülmüşdür. Kitabxana bu günləri keçirərkən əvvəlcədən hazırlıq işləri görür, müvafiq biblioqrafik göstəriciləri seçir, qruplaşdırır, sonra oxucuları kitabxanaya dəvət edir. 1998-ci ildə 3 dəfə “Biblioqrafik vəsaitlər günü” keçirilmiş, “Həyat naminə”, “İnsan əməklə ucalır”, “Planetimizin gəncləri”, “Təbiəti qoruyaq”, “Görkəmli adam-ların həyatı” və s. adlı göstəricilər nəzərdən keçirilmiş, onlardan istifadə qayda-ları oxuculara başa salınmışdır. Eyni zamanda oxucuları maraqlandıran, göstə-ricilərdə tövsiyə olunan bəzi kitabların xülasəsi aparılmışdır.

1999-cu ildə Xətai rayon MKS-in Mərkəzi Kitabxanasında keçirilmiş biblioqrafik vəsaitlər günü tədbirlərində “Vətənimizin tarixi”, “Azərbaycan Silahlı Qüvvələri”, “Ümummilli liderimiz”, “Erməni işğalına son qoyul-malıdır!”, “Dünya dövlətləri təcavüzkara “Yox!” desin” və s. adlı göstəricilər haqqında oxuculara məlumat verilmişdir (4).

Nəticə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, Xətai rayon MKS-in Mərkəzi Ki-tabxanasında oxuculara biblioqrafik xidmət sahəsində müəyyən təcrübə əldə edilmişdir. Xüsusilə məlumat-biblioqrafiya xidməti sahəsində aparılan işlər se-vindiricidir. Bununla belə, müasir şəraitdə kitabxananın görülməsi işləri çoxdur. Belə ki, Mərkəzi kitabxana soraq və biblioqrafik nəşrlər fondunu daha da təkmilləşdirməli, soraq-biblioqrafiya və tövsiyə-biblioqrafiya xidməti sahəsin-dəki işləri canlandırmaqlı, respublikamızın iri kitabxanaları ilə daim əlaqə saxla-malı, onların iş təcrübələrini diqqətlə öyrənməlidir. Bunlarla yanaşı, biblio-qrafik biliyin daha geniş təbliğinə nail olmaq üçün mərkəzi kitabxanada ödənilmiş arayışlar fondu yaradılmalı, yazılı sorğular təşkil edilməlidir.

Müasir dövrdə oxuculara göstərilən müxtəlif istiqamətli biblioqrafik xidmətin səmərəli şəkildə yerinə yetirilməsi üçün kitabxanalarda soraq-biblioqrafiya aparatının daha da təkmilləşdirilməsinə böyük ehtiyac duyulur.

Adətən kitabxanalarda soraq-biblioqrafiya işinin nəticələri təhlil edilər-kən məlum olur ki, soraq-biblioqrafiya aparatının müxtəlif hissələrinə kifayət qədər müraciət olunmur. Onun səbəbi ancaq həmin hissələrin səliqəsiz, oxucu-ların tələbatlarını ödəyəcək səviyyədə tərtib olunmaması ilə izah edilir. Bu və-ziyyət, əlbəttə, soraq-biblioqrafiya aparatından istifadənin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərir. Hazırda MKS-də soraq-biblioqrafiya aparatının biblioqrafik fəaliyyətdə rolunu yüksəltmək, oxuculara xidmət işinin təşkilində ondan daha səmərəli istifadə etməyin optimal yollarını müəyyənləşdirmək əsas vəzifələr-dəndir.

ƏDƏBİYYAT

1. "Azərbaycan Respublikasında 1995-1998-ci illər dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin dövlət proqramının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu // *Azərbaycan*.–1995.–12 noyabr.
2. Библиография. Общий курс: Учебник.–М., 1981.–С.385.
3. Хələfov А. Heydər Əliyev və Azərbaycanда kitabxana işi.–В.: *Azər nəşr*, 2006.–312 s.
4. Xətai rayon MKS-in 1995-2000-ci illərə dair hesabatları.
5. "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu // *Azərbaycan*.–1999.–14 mart.
6. Коготков Д.Я. Библиографическая работа централизованных библиотечных систем на современном этапе.–М., 1984.–С.13.
7. Моргенитерн И.Г. Справочно-библиографический аппарат библиотеки // *Сов. библиография*.–1982.–№2.–С.26.
8. SSRİ-də kitabxanaların bibliografik işi haqqında Əsasnamə.–В.,1987.–24 s.

A. PZAYEVA

ФОРМИРОВАНИЕ СПРАВОЧНО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКОГО ФОНДА В ЦБС АЗЕРБАЙДЖАНА В ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ (1990-2000 гг.)

РЕЗЮМЕ

В статье анализировано развития справочно-библиографический аппарат ЦБС Хатаинского районе за годы независимости, также показаны существующие недостатки.

A. RZAYEVA

FORMATION OF QUESTIONARY-BIBLIOGRAPHIC FUND IN CBS OF AZERBAIJAN IN THE YEARS OF INDEPENDENCE (YEARS OF 1990-2000)

SUMMARY

In the article the development of CBS of questionnaire-bibliographic apparatus of Khatai region during the years of independence is analysed and shown the existing lacks as well.

